

Wayeeshev – Genesis 37:1 – 40:23

Aliyah 1 – Genesis 37:1 – 37:11

Jakob woonde in het land, waar zijn vader als vreemdeling gewoond had. Er staat niet dat Jakob hier ook als vreemdeling woonde. We mogen hieruit opmaken dat hij een begin heeft gemaakt om het beloofde land in **bezit** te nemen. Na Abraham en Izak is hij de derde generatie die in Kanaän verblijft. En hij begint zich thuis te voelen. Dit kunnen we ook opmaken uit de woorden, die de Heer respectievelijk tot Izak en Jakob gesproken heeft. Izak gaf hij de opdracht om als vreemdeling te verblijven in Kanaän.¹ Maar tegen Jakob zei Hij: ‘dit land waarop u ligt te slapen, zal Ik u en uw nageslacht geven’.² Niet alleen zijn nageslacht is dit land gegeven, maar ook hemzelf.³

Wat echter moge verbazen is dat Jakob vlak voor zijn sterven naar Egypte vertrekt, op uitnodiging van Jozef. En daarna verblijft zijn nageslacht nog 430 jaar als vreemdeling in Egypte en 40 jaar in de woestijn. Pas onder Jozua nemen ze het beloofde land definitief in bezit.⁴ Zo zien we dat de aartsvaders zich net beginnen te vestigen in het land, als er een dikke **streep doorgehaald** wordt.

Wat leert ons dit? De weg naar de beloften van God is in elk geval geen rechtstreekse lijn. Soms denken we bijna aan de vervulling van profetieën en beloftes toe te zijn en dan wacht er een nieuwe, lange omweg. Dat kan ons geloof danig op de proef stellen. Maar we mogen leren van de aartsvaders en hun nakomelingen, dat God altijd waakt over zijn woorden om ze waar te maken. Ook als het soms heel lang duurt. Soms laat God ons iets proeven van het beloofde land, om moed te houden, dat de vervulling gaat komen. Houd je aan deze **markeringspunten** vast, als de weg onzeker wordt.

De afstammelingen van Ezau worden allemaal prachtig opgesomd, maar bij het geslachtsregister van Jakob gebeurt iets opvallends. We lezen in onze *aliyah*: *dit zijn de afstammelingen van Jakob. Jozef, zeventien jaar oud, hoedde kleinvee ...* En hiermee begint het uitgebreide levensverhaal van zijn zoon Jozef. Kennelijk wordt zijn geslachtsregister niet door een opsomming van namen gekenmerkt, maar wordt deze gekenmerkt door het levensverhaal van zijn zoon **Jozef**. Dit is de belangrijkste nalatenschap van Jakob, voor de komende geslachten.

Nu is het levensverhaal van Jozef ook een heel bijzonder verhaal, met veel profetische betekenis. Als er één levensgeschiedenis naar **Yeshua haMashiach** verwijst, is het wel het verhaal van Jozef. Hij is de *Mashiach ben Josef*, de lijdende Messias:

¹ Gen. 26:3.

² Gen. 28:13.

³ Aan Abraham werd hetzelfde beloofd in Gen. 15:7, maar een paar verzen verderop in Gen. 15:18 blijkt dat dit betrekking had op zijn nageslacht, waarin hij voort leeft. Jakob wordt echter specifiek naast zijn nageslacht genoemd in Gen. 28:13. Uit Hand. 7:5 en Hebr. 11:9 blijkt heel duidelijk dat Abraham het beloofde land niet in bezit nam.

⁴ Dit was al door God aan Abraham verteld in Gen.15:13.

Jozef wordt geboren om zijn familie te redden van de hongersnood. Maar daarvoor wordt hij door zijn broers verkocht naar Egypte. **Onherkenbaar heidens gemaakt** door de Egyptenaren, redt hij eerst de Egyptenaren van de hongersnood, alvorens hij zijn eigen familie van de hongersnood redt. Tenslotte stuurt hij de Egyptenaren de kamer uit en maakt zich onder tranen bekend aan zijn broers.

Yeshua kwam naar deze wereld om zijn Joodse broeders te redden. In eerste instantie kwam Hij niet om de heidenvolken te redden.⁵ Maar zijn Joodse broeders verwierpen Hem, tot zijn grote verdriet. Hierdoor kwam de goede boodschap van redding ook bij de heidenvolken terecht. Yeshua werd echter door de eeuwen heen onherkenbaar heidens gemaakt, door de christelijke religie. Maar de tijd komt en staat voor de deur, dat Yeshua de heidenen de kamer uit zal sturen en zich onder tranen bekend zal maken aan zijn Joodse broeders.⁶

In vers 2 staat dat Jozef een zeventien jaar oude herder was bij zijn broers. En vervolgens staat er dat hij een kleine jongen was bij de zonen van Bilha en Zilpa. Hieruit blijkt dat hij bij de zonen van Rachel en Lea wel meetelde en als volwaardig herder werd beschouwd op zijn zeventiende, maar dat hij **bij de zonen van Bilha en Zilpa niet meetelde** en slechts als een kleine jongen werd beschouwd. Over deze laatste categorie broers lijkt hij slechte berichten over te brengen aan zijn vader Jakob.

Nu waren Bilha en Zilpa twee bijvrouwen van Jakob. Zij waren slavinnen van zijn vrouwen Lea en Rachel. Lea en Rachel waren tegen elkaar aan het opbieden met het aantal zonen, dat zij Jakob konden **baren**. En omdat Lea en Rachel niet tevreden waren met het aantal zonen, dat zij Jakob baarden, hadden zij allebei hun **slavin** aan Jakob als bijvrouw gegeven. Dat daar slechte dingen uit voort komen, bleek al wel toen Sarah haar slavin Hagar aan Abraham ten vrouw gaf, om een zoon voor hem op de wereld te zetten. Sarah baarde Izak en Hagar baarde Ishmaël. Deze twee lagen elkaar niet en hadden ruzie met elkaar, tot op de huidige dag.

Het is dan ook niet verwonderlijk dat twee zonen van Lea, Ruben en Juda, het lot van Jozef proberen te verbeteren. Als de broers besluiten om Jozef te doden, dan wil Ruben hem redden uit hun hand door voor te stellen hem in de put te gooien. En Juda zorgt ervoor dat Jozef niet gedood, maar verkocht wordt aan de Midianieten.⁷ Dit alles doet het sterke vermoeden rijzen dat het de zonen van Bilha en Zilpa waren, die Jozef wilden doden.⁸ We kunnen hier in elk geval uit leren dat het hebben van **meerdere vrouwen** problemen geeft. Ook is het belangrijk om te beseffen dat we **kinderen uit de hand van God ontvangen**. Als we daar zelf in gaan rommelen, dan ontstaan er lastigheden.

Ik wil hiermee geen categoriale uitspraken doen over **IVF** etc. Kinderloosheid kan immers een heel groot verdriet zijn. Maar belangrijk is wel dat we hierover in gesprek met God blijven. Dat we ons **afhankelijk** naar Hem opstellen. Als we koste wat het kost op onze

⁵ Matth. 15:24.

⁶ Zach. 12:9-13:1, Rom. 11:25-29.

⁷⁷ Gen. 37:21-22, 26-27.

⁸ Dit zijn Dan, Naftali, Gad en Aser.

tijd de kinderwens willen vervullen, terwijl Gods tijd er misschien nog niet rijp voor is, dan levert dat lastigheden op. Niet dat daar geen zegen op kan rusten, want ook de zonen van Bilha en Zilpa werden tot stammen in Israël. Maar het levert niet de meest vloeiende weg van zegen op.

Evenzeer geldt dat het gebruik van **voorbehoedsmiddelen** in overleg met God plaats zal moeten vinden. Wie zijn wij om God te willen verhinderen ons kinderen te geven, als zijn tijd daarvoor is aangebroken? Maar we mogen deze middelen wijs en verstandig inzetten, altijd in afhankelijkheid en gebed naar God toe. Laten we het initiatief in deze dingen niet teveel naar onszelf toetrekken. God weet wie Hij op de wereld wil zetten voor zijn Koninkrijk doeleinden.

Steeds weer wordt in de Bijbel duidelijk dat **God de baarmoeders opent en sluit**. Dat is een belangrijk en opvallend thema. Zo was ook Jozef een kind van de ouderdom. Dat staat in vers 3 van onze *aliyah*. Zijn geboorte was, net zoals die van zijn voorvaderen Izak en Jakob, een Godswonder. In Genesis 30:22-23 staat dat God aan Rachel dacht en haar verhoorde. Hij opende haar baarmoeder en zij baarde een zoon, die zij Jozef noemde. Uit die naam komt dan weer het menselijke naar voren, want die naam betekent '**vermeerderen**'. Rachel zei namelijk bij de geboorte van Jozef: 'Moge de Heer mij nog een zoon geven'.⁹

Deze naam blijkt in het vervolg nog lastigheden op te leveren. Want in ons gedeelte lezen we herhaaldelijk dat de broers hun **haat** 'vermeerderden' naar Jozef toe. Zijn naam komt in een heel andere zin tot vervulling, namelijk in de hoeveelheid haat, die de broers naar Jozef toe voelen. Zo zien we opnieuw, dat als we persé zelf het aantal kinderen in onze hand willen nemen, dat daar geen zegen op rust. Rachel was niet tevreden met haar zoon Jozef. Bij zijn geboorte zat ze gelijk alweer door te tellen. Ze wilde er nog één.

In vers 3 lezen we ook dat Jozef een **voorkeurskind** was voor Jakob. Hij was namelijk geboren uit zijn **voorkeursvrouw** Rachel. Ook op het hebben van een voorkeurskind of een voorkeursvrouw, rust **geen zegen**. Jozef wordt gehaat vanwege het feit dat Jakob hem voortrekt. Ook staat er expliciet in Genesis 29:31: *toen de Heer zag dat Lea minder geliefd was, opende Hij haar baarmoeder; Rachel daarentegen was onvruchtbaar*. De Heer wil dat we onze liefde geven aan onze familieleden, ongeacht onze eigen voorkeuren. Iedereen heeft evenveel recht op liefde.

Dat geldt ook binnen de familie van God, de gemeente van Christus. Natuurlijk kunnen we niet met iedereen evenzeer bevriend zijn. We liggen niet iedereen even goed. Maar de **broederlijke en zusterlijke liefde** dient er **voor iedereen** te zijn. Ongeacht onze voorkeuren. Iedereen verdient liefde, want iedereen is door God geliefd. Als zijn liefde in ons woont, dan hebben we onze broeders en zusters lief. We mogen in de gemeente van Christus ook niet aan vriendjespolitiek doen of mensen voortrekken. Het geloof kent **geen aanzien des persoons**, volgens Jakobus 2. Iedereen verdient de eer die hem of haar toekomt.

⁹ Gen. 30:24.

Dit gezegd hebbende, kreeg Jozef niet zomaar een voorkeurspositie. Hier zit een profetische verwijzing naar Yeshua in verborgen. Jakob geeft **Jozef** namelijk een **bijzonder gewaad**. Of dit een veelkleurig, versierd of extra lang gewaad was, kunnen we vanuit de grondtekst niet precies zeggen. Hij kreeg in elk geval een bijzonder gewaad. Dit verwijst naar de **hogepriester**, die in tegenstelling tot alle andere priesters, een bijzonder, lang en kleurrijk gewaad kreeg. Hij genoot ook een voorkeurspositie, hij was de eerste onder zijn broeders.

Zo ook **Yeshua**: Hij is de grote **Hogepriester**, die Zichzelf voor ons offerde. Hierover kunnen we uitgebreid lezen in het boek Hebreëën. Yeshua was de eerste onder zijn Joodse broeders. Hij genoot een **voorkeurspositie**. Niet vanwege vriendjespolitiek, maar vanwege zijn afkomst bij de hemelse Vader vandaan en vanwege zijn roeping. Hij was de Hogepriester, die op Golgotha nog ontkleed werd, maar nu het mooiste gewaad van alle priesters mag dragen in de hemel. Hij is de hemelse Hogepriester en Jozef is een beeld van Hem.

Jozef droomt in Genesis 37 dromen van God. Hij ontvangt profetische dromen. Als volgelingen van Yeshua mogen we ook **dromen en visioenen** van Hem ontvangen. Zijn Geest woont dan namelijk in ons. En de belofte die daarbij hoort, staat geschreven in Joël 2:28 ¹⁰: *Daarna zal het gebeuren, dat Ik mijn Geest zal uitstorten op alle vlees: uw zonen en uw dochters zullen profeteren, uw ouderen zullen dromen dromen, uw jongemannen zullen visioenen zien.* Deze tekst is met de **uitstorting van de Heilige Geest** in vervulling gegaan.¹¹ Als wij vervuld zijn met de Heilige Geest zullen we dromen dromen en visioenen zien. Hier mogen we God dus ook om vragen.

Hoe weten we nu of een droom van God komt? Dromen zijn namelijk ook vaak een verwerking van wat er de voorafgaande dag gebeurd is. Soms kunnen dromen van God heel **anders voelen**, dan gewone dromen. De toestand van waken of slapen is op een of andere manier anders. Misschien is er in zo'n geval wel sprake van een visioen.¹² Maar andere keren kan een droom van God als een gewone droom aanvoelen.

Uit het verhaal van Jozef kunnen we wel een onderscheidingscriterium leren. Jozef droomt namelijk over korenschoven. Dat is heel onlogisch, want hij was schaapherder. Waarom droomde hij niet over elf schapen, die voor zijn schaapje neerknielden? Dat zou verklaarbaar kunnen zijn, uit wat hij als schaapherder meemaakte. Maar nu lijkt het beeld van buiten te komen. Hieruit leren we dat we dromen van God soms kunnen herkennen, doordat het totaal **niet aansluit** bij wat wij hebben meegemaakt of gedacht in de afgelopen tijd. Het is een vreemd beeld van buiten, wat onze wereld binnenkomt.

¹⁰ In sommige vertalingen Joël 3:1.

¹¹ Hand. 2:16-17. In het laatste der dagen zal deze profetie nog in vervulling gaan voor het hele volk Israël. Want deze belofte is specifiek gegeven aan het hele volk van Israël, volgens Joël 2:27-28. En zal gepaard gaan met de komst van de dag des Heeren, volgens Joël 2:30.

¹² Het verschil tussen een droom en een visioen is niet helemaal duidelijk. Dromen vereisen in elk geval een slapende toestand en visioenen kunnen ook ontvangen worden in wakkere toestand. Maar een visioen kan soms ook in de nacht of door een droom verkregen worden. De categorieën lopen dus door elkaar.

Het is sowieso belangrijk om onze **dromen serieus te nemen** en met God te bespreken. Als je je dromen herinnert of overdag ineens een beeld in gedachten krijgt of ziet, **vraag God** of Hij er iets mee te zeggen heeft. Dan kan Hij je daarin bevestigen of niet.

Waarom geeft God eigenlijk dromen en visioenen? Ik denk om meerdere redenen. Ten eerste geeft het ons een **richting** om in te wandelen. Het kan ons op een bepaald spoor zetten. Ten tweede kan het ons **bemoedigen en hoop geven**, als de omstandigheden donker zijn. Dat zien we duidelijk terug bij de dromen van Jozef. Jozef zal moed en hoop hebben geput uit zijn dromen, toen hij verkocht werd naar een vreemd land. Al zal het hem ook wel strijd hebben gekost om erin te blijven geloven. Hetzelfde geldt voor zijn vader Jakob. Ook hij had deze bemoediging en hoop nodig. Jarenlang zou hij denken dat zijn zoon Jozef dood was. Maar de dromen zullen ergens in zijn verstand levend gebleven zijn, want hij had ze veilig bewaard in zijn hart. Ergens moet het vlammetje van hoop nog gebrand hebben, dat zijn zoon Jozef toch niet dood was. Ten derde brengen dromen ons **dichter bij God**, omdat we iets van zijn hart en plannen zien. We krijgen even een kijkje vanuit zijn hemelse perspectief. Dat brengt ons dichterbij zijn hart.

Jozef vertelt zijn dromen aan zijn broers en aan zijn vader. Bij zijn broers vallen deze dromen natuurlijk niet in goede aarde. Moeten zij neerknielen voor dit verwaande ventje? Bij zijn vader lijken de dromen in eerste instantie ook niet in goede aarde te vallen, want hij bestraft zijn zoon. Maar schijn bedriegt, want vader Jakob bewaart de dromen in zijn hart. Hier staat het woordje *sjamar*, wat **bewaren of bewaken** betekent. Hij waakt er als een wachter over en staat op de uitkijk of ze uit gaan komen.

Hieruit leren we dat het belangrijk is met wie we profetische openbaringen, hetzij dromen of visioenen, delen. Niet iedereen staat hier open voor. Bij sommigen kan dit grote aversie en haat opleveren. Dat zijn geen goede vruchten. Het is belangrijk om beelden te delen, zodat anderen achteraf kunnen bevestigen dat ze uitgekomen zijn. Maar **kijk wel goed met wie je ze wil delen**. Niet iedereen staat daar open voor. Gebruik je verstand en bespreek dit met God. De Heer kan je laten weten wat je met een beeld moet doen. Met wie je het mag of moet delen.

Welke lessen hebben we nu geleerd?

1. Gods zegen komt vaak via **omwegen**, houd de **markeringspunten** vast
2. **Jozef** is bij uitstek een beeld van **Yeshua**
3. **Meerdere vrouwen** hebben, is geen goede optie
4. Bespreek het gebruik van **voorbehoedsmiddelen, IVF, etc.** met God
5. Al je kinderen hebben **evenveel recht** op liefde
6. Heb **al** je broeders en zusters in het geloof **lief**
7. Neem **dromen en visioenen** serieus, vraag God erom en bespreek ze met Hem
8. Als dromen **niet aansluiten** bij je eigen belevenissen, wees dan extra alert
9. Denk goed na over **met wie** je deze dromen en visioenen wilt of moet **delen**